

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКИЙ ПАЛАЦ ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ
ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання міської
координаційної ради з питань
професійного розвитку
педагогічних працівників
від 15.08.2024 № 3

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Департаменту освіти
Харківської міської ради

від 20.08.2024 № 113

СХВАЛЕНО

Протокол засідання
педагогічної ради КЗ ХПДЮТ
від 06.06.2024 № 3

Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку
народного художнього колективу
дитячого театру
«Каламбур»
(термін навчання 15 років)

Автори:

Гончарова Світлана Олегівна – художній керівник народного художнього колективу дитячого театру «Каламбур» комунального закладу «Харківський Палац дитячої та юнацької творчості Харківської міської ради Харківської області»

Іванова Марія Олексіївна – керівник гуртка народного художнього колективу дитячого театру «Каламбур» комунального закладу «Харківський Палац дитячої та юнацької творчості Харківської міської ради Харківської області»

Рецензент:

Партола Яна Вікторівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, декан театрального факультету ХНУМ імені І.П. Котляревського

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Театральне мистецтво є потужним засобом естетичного виховання особистості. Багато поколінь виховувалося на кращих творах вітчизняної та світової театральної творчості. Театр має безцінний вплив на молоде покоління. Впливаючи, як зовні (на глядачів, які відвідують вистави), так і зсередини (на учасників театральних колективів), має велике значення для становлення моральної та духовно багаті особистості.

Театр – мистецтво синтетичне, що об'єднує мистецтво слова і дії з музикою, танцем, образотворчим мистецтвом, гримом. Залучення дітей до різноманітної діяльності обумовлено специфікою театру і відкриває великі можливості для всебічного розвитку їх здібностей.

Театр – мистецтво колективне. Вистава – результат творчих зусиль колективу. Театральні заняття можуть і повинні виховувати у дітей такі цінні якості, як колективізм, здатність відчувати і цінувати красу, справжню дружбу, вимогливість до себе та інших. Вся організація роботи в театральному колективі повинна допомагати дітям усвідомити, що заняття мистецтвом – це не тільки задоволення, але і праця, творча праця, що вимагає наполегливості, готовності постійно розширювати свої знання і вдосконалювати вміння. Це все направлено на формування ключових компетентностей майбутньої дорослої людини, що має допомогти їй бути конкурентоспроможною у дорослому житті, своєчасно пройти особистісну соціалізацію та адаптацію.

Навчальна програма дитячого театру реалізується у гуртку художньо-естетичного напрямку театрального профілю та спрямована на здобувачів освіти віком від 6 до 21 року.

Мета програми – створення умов для творчого розвитку та розвитку ключових компетентностей особистості дитини засобами театрального мистецтва в процесі пізнавально-практичної і комунікативно-творчої діяльності.

Основні завдання навчальної програми полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальних:

- оволодіння спеціальними знаннями з історії театрального мистецтва, акторської майстерності, сценічного мовлення та пластики тіла; формування культури оволодіння новими знаннями;

практичних:

- оволодіння навичками виконання спеціальних завдань та вправ на розвиток акторських здібностей, позбавлення від емоційних затисків, створення сценічного образу, виконання пластичних тренінгів, використання виразного, чіткого, чистого мовлення та використання набутих вмінь та навичок у життєдіяльності, формування культури побуту та здорового способу життя;

творчих:

- розвиток творчих здібностей, пам'яті, уваги, емоційного відчуття, художнього смаку, естетичного сприйняття, свідомого ставлення до себе та оточуючих та інше;

соціальних:

- створення умов для організації дозвілля здобувачів освіти: походи до театру, зустрічі з театральними діячами, участь у конкурсах та фестивалях, для подальшого їх професійного самовизначення; формування культури людських взаєностосунків та навичок самостійної та колективної роботи, почуття відповідальності та вміння працювати.

Набір і розподіл дітей у групи проходить за допомогою попереднього прослуховування, де враховується вік дитини, її схильність до того чи іншого виду театральної діяльності, а також рівень володіння іншими видами мистецтв.

Безпосереднє загальне керівництво театром, складання та планування репертуарних вистав, постановча робота, забезпечення матеріальної бази здійснює художній керівник, який формує групи за віком та об'єднує окремі групи на зведених репетиціях в єдину театральну трупу.

Освітній процес в колективі можуть проводити кілька педагогів-репетиторів, кількість яких залежить від чисельного складу здобувачів освіти. Кожен з цих педагогів може вести як окремі предмети курсу, так і всі предметні дисципліни у навчальній групі самостійно. Підбір педагогічних кадрів та розподіл їх педагогічного навантаження здійснює художній керівник колективу.

Надана програма узагальнює в собі досвід роботи в цьому напрямку вітчизняних та зарубіжних фахівців у галузі театрального мистецтва, враховує вікові особливості розвитку здобувачів освіти, їх фізичні та природні здібності та можливості.

Освітній процес в театрі організовано за такими дисциплінами:

- 1) акторська майстерність;
- 2) сценічна пластика;
- 3) постановочна робота
- 4) сценічна мова (додається з основного рівня навчання)

Навчальна програма дитячого театру «Каламбур» має три рівні навчання – початковий, основний, вищий. Початковий рівень навчання може тривати 1 або 2 роки в залежності від віку дітей на час проведення набору до гуртка. Якщо переважна більшість дітей 1 року навчання – це діти 6 років, тоді освітній процес триватиме на початковому рівні 2 роки, якщо вік дітей від 7 років – то освітній процес триватиме 1 рік.

Структура театру:

1. Початковий рівень, 1 рік навчання, діти віком 6 років. Заняття проводяться 3 рази на тиждень по 2 академічні години – 6 год. на тиждень (216 годин на рік), з яких: 2 години на тиждень – театральні ігри, 2 години на тиждень – арттерапія, 2 години на тиждень – казкотерапія.

Початковий рівень, 1(2) рік навчання, діти від 7-8 років.

Заняття проводяться 3 рази на тиждень по 2 академічні години – 6 годин на тиждень (216 годин на рік), з яких: 2 години на тиждень – акторська

майстерність, 2 години на тиждень – сценічна пластика, 2 години на тиждень – постановочна робота.

2. Основний рівень, 1-2 роки навчання, діти 9-12 років. Заняття проводяться 4 рази на тиждень – 12 годин на тиждень (432 год. на рік), з яких: 3 години на тиждень – акторська майстерність, 3 години на тиждень – сценічна пластика, 4 години на тиждень – постановочна робота, 2 години на тиждень – сценічна мова.

3. Вищий рівень, 1 і подальші роки навчання, діти віком від 13 років. Заняття проводяться 4 рази на тиждень – 12 годин на тиждень (432 год. на рік), з яких: 3 години на тиждень – акторська майстерність, 3 години на тиждень – сценічна пластика, 4 години на тиждень – постановочна робота, 2 години на тиждень – сценічна мова,.

Наповнюваність груп:

1. Початковий рівень: 15-17 дітей.
2. Основний рівень: 14-16 дітей.
3. Вищий рівень: 12-14 дітей.

Основні завдання по рівнях навчання:

1. Початковий рівень.

Основними завданнями занять першого року навчання (для дітей 6 років) є:

- дисципліна «Театральні ігри»:

знайомство зі світом театру, розкриття творчого потенціалу дитини шляхом виконання ігор та тренінгів, розширення світогляду та формування особистості здобувачів освіти;

- дисципліна «Арттерапія»:

знайомство дітей зі своїм внутрішнім світом, вираження емоцій через малюнки, ліплення тощо, розвиток вміння позбавлятися від негативних думок та почуттів;

- дисципліна «Казкотерапія»:

знайомство з казкою, системою побудови казок, використання ляльок для створення ігрових сценок, що допомагає дітям відтворити та виразити свої власні історії та емоції, отримання навичок оживлення предмета.

2. Початковий рівень.

Основними завданнями занять другого року навчання є:

- дисципліна «Акторська майстерність»:

створення колективу, розширення загального художнього світогляду дітей та їх практичного знайомства з елементами сценічної грамоти (в процесі ігор-імпроваізацій, етюдів, сценок). Заняття з дітьми перших років навчання ґрунтуються на театральних іграх, розвиваючих ігрову поведінку, увагу, фантазію, естетичне сприйняття, здатність творчо ставитися до будь-якої справи, вміння спілкуватися з однолітками і дорослими людьми в різних життєвих ситуаціях. Всі ігри початкового рівня умовно поділяються на два види: загальнорозвиваючі ігри та спеціальні театральні ігри (етюди);

- дисципліна «Сценічна пластика»:

ознайомлення дітей з пластичними можливостями їх тіл, позбавлення їх від фізичних затисків, навчання контролю за рухами, розкриття творчої особистості дитини, за допомогою пластичних тренінгів, та тренінгів із тваринопластики;

- дисципліна «Постановча робота»:

ознайомлення із законами сцени, вивчення загальних положень про організацію театральної вистави, здійснення на сцені найпростіших органічних дій в близьких учневі обставинах. А також заглиблення у свій внутрішній світ, вивчення різних емоційних станів, їх особливостей.

3. Основний рівень.

Основними завданнями занять 2-4 років навчання є:

- дисципліна «Акторська майстерність»:

продовження роботи з розширення світогляду дітей. Здобувачі освіти вчаться позбавлятися від м'язових затисків, розвивають свою артистичну сміливість шляхом виконання вправ та участі в тренінгах. Також велика увага

приділяється формуванню колективу через вправи на командну взаємодію. Діти розвивають свою емоційну пам'ять, знайомляться з основами імпровізації;

- дисципліна «Сценічна пластика»:

робота над будовою та поставою тіла, продовження знайомства з основами сценічної пластики. Здобувачі освіти оволодівають навичками з розвитку ритмічності, розвивають свої пластичні навички через пластичні етюди. Також на цьому етапі навчання, діти знайомляться зі сценічним рухом, та навчаються використовувати отримані знання під час створення етюдів та постановочної роботи;

- дисципліна «Постановча робота»:

це підготовка вистави і пов'язана з нею різноманітна художньо-освітня робота: знайомство з різними матеріалами, необхідними для кращого розуміння епохи, життєвих явищ, конфліктів, які відображено в п'єсі або літературному творі; дієвий аналіз драматургічного твору; роботу над створенням образу персонажу; постановча і репетиційна робота;

- дисципліна «Сценічна мова»:

знайомство здобувачів освіти з мовним апаратом та його будовою, освоєння діафрагмального дихання, засвоєння основних дикційних та артикуляційних правил. Діти вивчають особливості української орфоепії, оволодівають навичками звуконаслідування. Вони навчаються працювати з текстом, робити дієвий аналіз твору, розуміти логіку побудови текстів.

4. Вищий рівень.

Основними завданнями занять 5 і наступних років навчання є:

- дисципліна «Акторська майстерність»:

закріплення та застосування отриманих знань з царини театрального мистецтва. Здобувачі освіти вдосконалюють свою акторську майстерність, навички сценічного спілкування, тренують свою емоційну гнучкість, розвивають фантазію. Велика увага приділяється створенню сценічного образу засобами театрального мистецтва;

- дисципліна «Сценічна пластика»:

вдосконалення фізичних та пластичних навичок здобувачів освіти. До вправ зі сценічного руху додаються елементи сценічного бою. Діти навчаються позбавлятися від емоційних та фізичних затисків завдяки тренінгам з контактної імпровізації, вивчають елементи сценічної акробатика. Навчаються використовувати отримані знання при підготовці номерів до вистави;

- дисципліна «Постановча робота»:

підготовка до постановки вистави і пов'язана з нею різноманітна художньо-освітня робота: вибір теми та сюжету твору, дієвий аналіз твору, робота над створенням характерних образів, створення етюдів на літературній основі, здобувачі освіти отримують навички побудови мізансцен, знайомляться зі сценічним майданчиком, будовою сцени, знайомляться зі специфікою сценічного світла;

- дисципліна «Сценічна мова»:

продовження роботи над удосконаленням навичок виразного та чіткого мовлення, здобувачі освіти поглиблюють знання з орфоепії та дикції, займаються постановкою голосу, оволодівають регістрами, знайомляться з основами віршування, та роботою над прозовим твором.

Початковий рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
	Вступ	1	-	1
	Театральні ігри			
1.	Рольові ігри	1	16	17
2.	Терапевтичні ігри	1	17	18
3.	Музичні ігри	1	17	18
4.	Пластичний тренінг	1	17	18
	Всього	5	67	72
	Арттерапія			

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Створення арттерапевтичного щоденника	1	11	12
2.	Малюємо емоції	1	15	16
3.	Театральний маскарад	1	15	16
4.	Ліплення	1	15	16
5.	Колажі	1	11	12
	Всього	5	67	72
	Казкотерапія			
1.	Казкові вправи для релаксації	1	17	18
2.	Імпровізована казка	1	17	18
3.	Казкові мандрівки	1	17	18
4.	Театр ляльок	1	16	17
	Підсумок	1	-	1
	Всього	5	67	72
	Разом	15	201	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (1 год.)

Теоретична частина. Бесіди: «Правила внутрішнього розпорядку Палацу», «Правила безпеки на заняттях».

Дисципліна «Театральні ігри»

1. Рольові ігри (17 год.)

Теоретична частина. Знайомство з поняттям «рольові ігри». Ознайомлення з правилами гри.

Практична частина. Виконання рольових ігор за темами:

- «подорожі у часі та просторі»;
- «ігри за мультфільмами»;
- «персонажі з книжок»;

- «вигадані персонажі»;
- «моя улюблена іграшка».

2. Терапевтичні ігри (18 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з правилами гри.

Практична частина. Виконання ігор:

- ігри для вираження емоцій;
- ігри на комунікацію;
- ігри на розвиток фантазії;
- інтерактивні ігри.

3. Музичні ігри (18 год.)

Теоретична частина. Лекція: Як музичні ігри сприяють розвитку музичної чутливості та виразності. Ознайомлення з правилами гри.

Практична частина. Виконання вправ:

- звуки природи;
- звукова імпровізація;
- звуки міста;
- музичні ігри з ритмом.

4. Пластичний тренінг (18 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з правилами виконання пластичного тренінгу.

Практична частина. Виконання вправ:

- імпровізація;
- вправи на релаксацію;
- емоції які живуть в тілі;
- ритмопластика;
- вправи на зняття м'язових затисків.

Дисципліна «Арттерапія»

1. Створення арттерапевтичного щоденника (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям «терапевтичний щоденник». Визначення складових особистої арттерапевтичної книги-портфоліо.

Практична частина. Створення індивідуальної книги-портфоліо «Щоденник моїх фантазій»:

- вибір матеріалів;
- створення ескізу;
- виготовлення щоденника;
- декорування щоденника.

2. Малюємо емоції (16 год.)

Теоретична частина. Обговорення можливостей вираження власних емоцій через образотворче мистецтво. Ознайомлення з правилами виконання завдання.

Практична частина. Виконання завдань за темами:

- колір та настрій;
- емоційні портрети;
- малювання емоційних символів;
- груповий малюнок.

3. Театральний маскарад (16 год.)

Теоретична частина. Театральна маска та її використання у сценічному дійстві. Особливості виготовлення театральної маски.

Практична частина. Створення масок:

- маски людського обличчя;
- маски тварин;
- маски казкових героїв;
- маски стихій;
- маски з природних матеріалів.

4. Ліплення (16 год.)

Теоретична частина. Ліплення та його арттерапевтичні можливості. Ознайомлення з технікою ліплення з глини та пластиліну.

Практична частина. Виконання творчих завдань за темою:

- текстура та рельєфи;
- створення обличчя;
- пропорції тіла;
- створення характеру через деталі та форми;
- створення історії персонажа.

5. Колажі (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з видами колажів, та техніками їх виконання. Обговорення особливостей створення колажів.

Практична частина. Створення колажів за підтемами:

- «мої емоції»;
- «мої мрії»;
- «моя система символів»;
- «особистий колаж афірмацій»;
- «колаж з природних матеріалів».

Дисципліна «Казкотерапія»

1. Казкові вправи для релаксації (18 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям «релаксація». Особливості виконання релаксаційних вправ.

Практична частина. Створення історій за темами:

- «подорож до казкового лісу»;
- «відпочинок у казковому будиночку»;
- «мандрівка казковими полями»;
- «подорож на казковий острів»;
- «мандри казковим містом»;
- «плавання з магічними рибками»;
- «подорож у місто майбутнього».

2. Імпровізована казка (18 год.)

Теоретична частина. Створення умов для народження казки.

Практична частина. Виконання завдань:

- вибір теми;
- вибір місця та часу;
- створення головного героя;
- створення персонажів;
- розробка сюжету;
- додавання морального висновку.

3. Казкові мандрівки (18 год.)

Теоретична частина. Розбір казки, осмислення теми та ідеї твору.

Практична частина. Виконання завдань:

- розповідь казки;
- розбір основних персонажів та сюжету казки;
- створення декорацій;
- розподіл ролей;
- відтворення сюжету казки;
- мораль твору;
- зміна сюжету відомих казок.

4. Театр ляльок (17 год.)

Теоретична частина. Використання можливостей театру ляльок задля розвитку креативності здобувачів освіти.

Практична частина. Виконання завдань:

- виготовлення ляльок;
- створення казкових історій;
- рольові ігри;
- фантазія та імпровізація;
- поза та жести ляльки.

Підсумок. (1 год.)

Підбиття підсумків роботи за рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі освіти мають знати і розуміти:

- правила поведінки під час занять;
- основні театральні терміни та поняття;
- правила виконання акторських ігор;
- правила роботи з казкою;
- основи сценічної пластики.

Здобувачі освіти мають вміти і застосовувати:

- будувати сценічне спілкування з партнером;
- виконувати елементи зі сценічного руху;
- виражати свої емоції;
- вільно фантазувати;
- передавати емоційний стан через малюнок чи ліплення;
- оживлювати предмет;
- застосовувати навички збереження здоров'я;
- використовувати набуті вміння і навички.

Здобувачі освіти мають набути досвід:

- роботи над роллю;
- роботи у колективі;
- створення атмосфери довіри;
- виступів на аудиторію;
- критичного мислення;
- використання особистісного потенціалу.

Здобувачі освіти мають оволодіти ключовими компетентностями:

- предметною (мистецькою);
- комунікативною;
- загальнокультурною;
- навчально-пізнавальною;
- соціальною;
- громадянською.

Початковий рівень, другий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
	Вступ	1	-	1
	Акторська майстерність			
1.	Загальнорозвиваючі ігри	1	10	11
2.	Спеціальні театральні ігри	1	11	12
3.	Ігри з ритмопластики	1	11	12
4.	Вправи на сценічну взаємодію	1	11	12
5.	Етюди	1	11	12
6.	Основи сценічної мови	1	11	12
	Всього	7	65	72
	Сценічна пластика			
1.	Розминка	1	11	12
2.	Контроль за рухами	1	15	16
3.	Загальнорозвиваючі вправи	1	15	16
4.	Пластичний тренінг	1	15	16
5.	Тваринопластика	1	11	12
	Всього	5	67	72
	Постановча робота			
1.	Казкова країна почуттів	1	3	4
2.	Знайомство з емоціями	1	17	18
3.	Побудова країни почуттів	1	5	6
4.	Пластичне та звукове вираження емоцій	1	15	16
5.	Розподіл ролей	1	3	4
6.	Репетиції	1	20	21
7.	Показ казки	1	1	2

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
	Підсумок	1	-	1
	Всього	8	64	72
	Разом	20	196	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (1 год.)

Теоретична частина. Бесіди: «Правила внутрішнього розпорядку Палацу», «Правила техніки безпеки на заняттях», «Азбука театру. Театральні терміни та їх значення».

Дисципліна «Акторська майстерність»

1. Загальнорозвиваючі ігри (11 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з професійною термінологією: «театральна увага», «взаємодія», «ритм», «такт», «слабка та сильна доля».

Практична частина. Виконання ігор:

- ігри-вправи для розминки;
- ігри на розвиток уваги;
- рухливі ігри з текстом;
- музичні ігри.

2. Спеціальні театральні ігри (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з особливостями театральних ігор, поняттями «уява», «імпровізація».

Практична частина. Виконання ігор:

- ігри для розвитку творчої уяви;
- ігри на координацію всіх частин тіла;
- образно-рухливі ігри-вправи;
- ігри на почуття командного духу.

3. Ігри з ритмопластики (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з культурними особливостями різних народів світу та особливостями їх національних ігор. Ознайомлення з поняттями «атмосфера» та «ритмічний малюнок».

Практична частина. Відтворення різноманітних ігор:

- музичні ігри народів світу;
- ігри на передачу ритмів природних явищ;
- створення ритмічних малюнків.

4. Вправи на сценічну взаємодію (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями «відчуття партнера», «органічне мовчання».

Практична частина. Виконання вправ:

- вправи на взаємну довіру;
- вправи на відчуття партнера;
- парні вправи зі словом;
- безсловесна взаємодія;
- органічне мовчання.

5. Етюди (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з термінами «етюд», «акторська оцінка», «сценічна дія» та законами побудови мізансцен.

Практична частина. Відтворення театральних етюдів:

- етюди у запропонованих обставинах;
- етюди «Я – предмет»;
- етюди «Я – тварина»;
- парні етюди;
- групові етюди;
- етюди за казками.

6. Основи сценічної мови (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з правилами сценічного мовлення, дихання та орфоєпії.

Практична частина. Виконання вправ:

- постановка дихання;
- резонатори;
- артикуляція;
- дикція;
- скоромовки.

Дисципліна «Сценічна пластика»

1. Розминка (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з визначенням поняття «тіло – як інструмент актора».

Практична частина. Виконання вправ:

- фізичний розігрів;
- стрибки;
- індивідуальні вправи;
- зняття м'язові затиски.

2. Контроль за рухами (16 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями «емоційна» та «рухова» пам'ять.

Практична частина. Виконання вправ:

- техніки простих рухових навичок;
- постава, хода;
- пози, жести;
- емоційна пам'ять;
- рухова пам'ять.

3. Загальнорозвиваючі вправи (16 год.)

Теоретична частина. Особливості виконання вправ на підлозі та на стільці.

Практична частина. Виконання вправ:

- партерна гімнастика;
- розтяжка;
- вправи на підлозі;

- вправи на стільці.

4. Пластичний тренінг (16 год.)

Теоретична частина. Особливості виконання пластичних тренінгів. Ознайомлення з термінами «емоційна та фізична свобода», засоби їх надбання.

Практична частина. Виконання тренінгів:

- тренінг «Пори року»;
- тренінг «Я і природа»;
- тренінг «Стихії»;
- тренінг «Космічний простір».

5. Тваринопластика (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям «перевтілення». Вивчення особливостей пластики тварин.

Практична частина. Виконання завдань:

- відтворення пластики тварин;
- спостереження за тваринами;
- перевтілення;
- імітування ходи та поведок тварин.

Дисципліна «Постановочна робота»

1. Казкова країна почуттів (4 год.)

Теоретична частина. Знайомство з країною почуттів та її мешканцями.

Практична частина. Виконання завдань:

- створення мапи країни;
- «розселення» мешканців-емоцій.

2. Знайомство з емоціями (18 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям «емоційний спектр».

Практична частина. Виконання завдань на знайомство з емоціями та почуттями:

- позитивні емоції;
- негативні емоції;
- візуалізація емоцій;

- володар країни почуттів;
- почуття міри.

3. Побудова країни почуттів (6 год.)

Теоретична частина. Розробка ритуалу входу у казкову країну почуттів.

Практична частина. Виконання завдань:

- створення країни;
- заселення емоцій.

4. Пластичне та звукове вираження емоцій (16 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями «народження звуку», «звуковий етюд».

Практична частина. Виконання вправ, завдань:

- пошук пластики емоцій;
- пошуки жесту, ходи, постави;
- народження звуку;
- створення звукових етюдів.

5. Розподіл ролей (4 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з правилами проведення акторських проб.

Практична частина:

- проведення проб;
- розподіл ролей.

6. Репетиції (21 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями «акторський ансамбль», «темпоритм дії», «художня єдність вистави».

Практична частина:

- репетиція окремих епізодів;
- репетиція всієї постановки;
- відпрацювання віршів;
- відпрацювання пластики;
- робота з виготовлення реквізиту.

7. Показ казки (2 год.)

Теоретична частина. Емоційне налаштування здобувачів освіти на показ казки.

Практична частина. Показ вистави і її оцінка.

Підсумок (1 год.)

Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі освіти мають знати і розуміти:

- що таке театральне мистецтво, і його відмінність від інших видів мистецтв;
- закони театральної етики;
- спеціальні театральні терміни;
- закони сцени;
- основи сценічної пластики.

Здобувачі освіти мають вміти і застосовувати:

- виконувати прості театральні ігри та вправи;
- рухатися в такт музики;
- імпровізувати в етюдах;
- чітко вимовляти скоромовки;
- взаємодіяти з партнерами;
- застосовувати навички збереження здоров'я;
- використовувати набуті вміння і навички.

Здобувачі освіти мають набути досвіду:

- виконання акторських тренінгів;
- виконання простих пластичних рухів;
- роботи в колективі;
- публічного виступу;
- створення сценічного образу;
- критичного мислення;
- використання особистісного потенціалу.

Здобувачі освіти мають оволодіти ключовими компетентностями:

- предметною (мистецькою);
- комунікативною;
- загальнокультурною;
- навчально-пізнавальною;
- соціальною;
- громадянською.

Основний рівень, перший-другий роки навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
	Вступ	1	-	1
	Акторська майстерність			
1.	Зняття м'язових затисків	2	12	14
2.	Розвиток артистичної сміливості	1	17	18
3.	Колективна взаємодія	1	14	15
4.	Емоційна пам'ять	1	14	15
5.	Імпровізація	1	23	24
6.	Етюди	1	20	21
	Всього	8	100	108
	Сценічна пластика			
1.	Робота над будовою та поставою тіла	1	11	12
2.	Основи сценічної пластики	1	17	18
3.	Розвиток ритмічності	1	14	15
4.	Пластичні етюди	1	20	21
5.	Сценічний рух	1	20	21
6.	Постановка пластики	1	20	21
	Всього	6	102	108

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
	Постановча робота			
1.	Вибір теми та сюжету	1	3	4
2.	Знайомство з п'єсою	4	12	16
3.	Дієвий аналіз драматургічного твору	2	14	16
4.	Робота над образом	1	19	20
5.	Побудова мізансцен	2	22	24
6.	Репетиції окремих картин і всієї вистави	1	41	42
7.	Генеральні репетиції та прем'єра	1	17	18
8.	Експерсії до театру та творчі зустрічі	1	3	4
	Всього	13	131	144
	Сценічна мова			
1.	Мовний апарат та його будова	2	-	2
2.	Дихальні та артикуляційні вправи	2	10	12
3.	Дикційні вправи	2	11	13
4.	Особливості української орфоєпії	2	6	8
5.	Звуконаслідування	2	10	12
6.	Робота з текстом	2	10	12
7.	Логіка мови	2	10	12
	Підсумок	1	-	1
	Всього	15	57	72
	Разом	42	390	432

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (1 год.)

Теоретична частина. Проведення бесід: «Правила внутрішнього розпорядку Палацу», «Правила безпеки на заняттях», «Біографія і творчість відомих акторів ХІХ століття».

Дисципліна «Акторська майстерність»

1. Зняття м'язових затисків (14 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями «м'язовий контролер», «театральна увага» та «психофізична адаптація».

Практична частина. Виконання різноманітних вправ на:

- вміння користуватися «м'язовим контролером»;
- психофізичну адаптацію;
- концентрацію уваги;
- створення атмосфери взаємної довіри;
- релаксаційний тренінг.

2. Розвиток артистичної сміливості (18 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з Колесом емоцій Роберта Плутчика, або «Для чого потрібен емоційний інтелект?».

Практична частина. Виконання вправ на:

- спонтанність в дії;
- керування психологічним станом;
- емоційний спектр;
- усвідомлення фізичної характерності.

3. Колективна взаємодія (15 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з особливостями процесу взаємодії з партнером та засобами пошуку можливостей тіла в просторі з партнером.

Практична частина. Виконання різноманітних вправ на:

- розвиток довіри та особистих кордонів;
- невербальне спілкування;
- розвиток швидкого безсловесного контакту;

- розвиток емоційного інтелекту;
- взаємодію партнерів у грі.

4. Емоційна пам'ять (15 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями «емоційна пам'ять», «енергетизація тіла», «уявний процес».

Практична частина. Виконання різноманітних вправ на:

- усвідомлення своїх почуттів і відчуттів;
- розвиток асоціативного мислення;
- емоційний обмін;
- включення тіла в уявний процес.

5. Імпровізація (24 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями «креативне мислення», «багатооб'єктна увага».

Практична частина. Виконання етюдів на:

- розвиток креативного мислення;
- тренування багатооб'єктної уваги;
- тренування спонтанної реакції;
- спонтанний розвиток сюжету;
- імпровізацію в діалогах.

6. Етюди (21 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям «органічне мовчання».

Практична частина. Розбір та виконання етюдів на:

- логіку мовчання;
- знаходження органічного способу взаємодії з партнером;
- безсловесну взаємодію;
- колективну взаємодію;
- «пропоновані обставини»;
- створення образу персонажу.

Дисципліна «Сценічна пластика»

1. Робота над будовою та поставою тіла (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з особливостями правильної постави тіла.

Практична частина. Виконання вправ:

- вправи на розвиток сили м'язів;
- вправи на розвиток гнучкості м'язів;
- вправи на розвиток рівноваги;
- скульптурність тіла в русі і статиці.

2. Основи сценічної пластики (18 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям «пластичний жест» та його особливостями.

Практична частина. Виконання вправ та тренінгів:

- поза як елемент пластики актора;
- емоційна виразність жесту;
- пластична виразність руху;
- основа пластичного образу.

3. Розвиток ритмічності (15 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям «зовнішній та внутрішній темпоритм руху».

Практична частина. Виконання вправ на:

- розвиток синхронності руху;
- оволодіння темпоритмом руху;
- створення складних ритмічних структур;
- створення колективних ритмічних композицій;
- розвиток ритмічної координації.

4. Пластичні етюди (21 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям «пластичний етюд». Особливості виконання пластичних етюдів.

Практична частина. Виконання вправ, завдань:

- робота із сценічним простором;

- вправи з уявними предметами;
- пластичне соло, вміння відтворювати музику рухом;
- музично-пластичні імпровізації;
- вправи на розвиток асоціативного мислення;
- вправи на розвиток фантазії;
- основи побудови пластичного етюд.

5. Сценічний рух (21 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з правилами техніки безпеки під час виконання елементів сценічного руху та акробатичних елементів.

Практична частина. Виконання вправ:

- вправи на розвиток координації;
- вправи на розвиток рівноваги;
- інерція та принцип її керування;
- основи акробатики;
- основи сценічного бою.

6. Постановка пластики (21 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з особливостями різних епох та їх впливу на формування історико-побутових танців.

Практична частина. Виконання вправ, тренування:

- вивчення комбінацій;
- пошук пластичних рішень;
- відпрацювання номерів.

Дисципліна «Постановча робота»

1. Вибір теми та сюжету (4 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями «тема» та «ідея» твору.

Практична частина:

- розгляд тем, які цікавлять вихованців;
- вибір сюжету для постановки.

2. Знайомство з п'єсою (16 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з особливостями процесу інсценування.

Практична частина:

- вибір п'єси або інсценування;
- читка та обговорення драматургічної основи;
- розподіл обраного твору на епізоди;
- акторські проби;
- розподіл ролей;
- читка за ролями.

3. Дієвий аналіз драматургічного твору (16 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями: «конфлікт» твору, «запропоновані обставини».

Практична частина:

- визначення теми, ідеї, конфлікту твору;
- визначення запропонованих обставин;
- обґрунтування мотивів поведінки персонажів;
- визначення акторського завдання в подіях;

4. Робота над образом (20 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з правилами роботи над роллю. «Біографія» персонажа.

Практична частина. Робота над роллю за напрямками:

- особливості звучання персонажа;
- фізична виразність персонажа;
- міміка та жести;
- візуальний вигляд образу;
- перевтілення в персонажа;
- психофізика персонажа.

5. Побудова мізансцен (24 год.)

Теоретична частина: Ознайомлення з поняттям «мізансцена».

Практична частина:

- створення символіки та образу;
- побудова мізансцен;
- робота над переходами між мізансценами;
- закріплення окремих мізансцен;
- мізансцена в контексті сюжету.

6. Репетиція окремих картин і всієї вистави (42 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з правилами поведінки актора на сцені. Безпека поведінки вихованця з декораціями та реквізитом.

Практична частина:

- репетиція з елементами декорацій та реквізиту;
- репетиція з музичним супроводом;
- відпрацьовування мізансцен зі сценічним світлом;
- репетиція в костюмах;
- закріплення окремих картин вистави;
- створення атмосфери вистави;
- відпрацьовування переходів між епізодами;
- координація звуку, світла та руху на сцені.

7. Генеральні репетиції та прем'єра (18 год.)

Теоретична частина. Правила поведінки актора під час прем'єрного періоду. Налаштування на показ прем'єри.

Практична частина. Робота над п'єсою:

- репетиція всієї вистави;
- напрацювання темпоритму;
- генеральна репетиція постановки зі світловим оформленням;
- прем'єра вистави;
- обговорення з глядачами та вихованцями гуртка;
- повторні покази вистави.

8. Екскурсії до театру і творчі зустрічі (4 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з репертуаром державних театрів, вибір театру для відвідування.

Практична частина:

- організація творчих зустрічей з акторами та студентами творчих вишів;
- перегляд вистави.

Дисципліна «Сценічна мова»

1. Мовний апарат та його будова (2 год.)

Теоретична частина.

- анатомія та фізіологія мовного апарату.

2. Дихальні та артикуляційні вправи (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям «діафрагмальне дихання», основні складові постановки голосу.

Практична частина. Виконання вправ:

- вправи на постановку дихання;
- голосо-мовний тренінг;
- дихальні вправи;
- артикуляційні вправи;
- вправи для язика, зубів, нижньої щелепи.

3. Дикційні вправи (13 год.)

Теоретична частина. Бесіда: «Дикція – основа виразного мовлення актора».

Практична частина. Виконання вправ:

- вправи для розвитку діапазону голосу;
- швидкомовки;
- чистомовки;
- тексти у русі;
- складні буквосполучення.

4. Особливості української орфоєпії (8 год.)

Теоретична частина. Поняття «Орфоєпія», основні правила української орфоєпії.

Практична частина. Виконання вправ:

- вимова голосних;
- вимова приголосних;
- уподібнення;
- спрощення;
- пом'якшення приголосних;
- наголос.

5. Звуконаслідування (12 год.)

Теоретична частина. Поняття «Звуконаслідування». Різновиди звуконаслідування.

Практична частина. Виконання вправ:

- вправи з «народження» звуку;
- наслідування звуків природи;
- звуки тварин;
- звукові етюди;
- шумові етюди на створення атмосфери.

6. Робота з текстом (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями «фабула» і «сюжет» твору. Правила визначення «теми», «ідеї», «конфлікту», «наскрізної дії» та «надзавдання» твору.

Практична частина:

- вибір твору;
- аналіз твору;
- визначення теми та ідеї;
- ряд подій та розвиток сюжету;
- наскрізна дія та надзавдання;
- темпоритм виконання;
- виконання твору.

7. Логіка мови (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з особливостями та правилами логічної виразності мови. Мовні такти та логічні паузи. Логічна інтонація та логічна перспектива.

Практична частина. Виконання вправ:

- закони логічного читання;
- інтонування;
- створення партитур;
- текст і підтекст;
- логічні паузи.

Підсумок (1 год.)

Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі освіти мають знати і розуміти:

- специфіку професії актора;
- різні системи виховання актора;
- основні принципи імпровізації;
- основи сценічного руху;
- основні закони побудови мізансцен;
- основні елементи акторського тренінгу;
- мовний апарат та його будову;
- особливості української орфоепії;
- основи роботи з художнім текстом.

Здобувачі освіти мають вміти і застосовувати:

- існувати на сцені в запропонованих обставинах;
- будувати сценічне спілкування з партнером;
- пластично існувати в різних музичних ритмах;
- розслаблювати і напружувати окремі частини тіла;
- виконувати елементи зі сценічного руху;
- імпровізувати на задані теми;

- виразно передавати характер руху;
- контролювати якість виконання вправ зі сценічної мови;
- володіти голосом, дикцією, орфоепією;
- правильно вимовляти літературний текст;
- розрізняти способи сценічного існування;
- самостійно працювати над сценічним образом;
- використовувати набуті вміння і навички.

Здобувачі освіти мають набути досвід:

- роботи над роллю;
- роботи у колективі;
- створення атмосфери довіри;
- виступів на великій сцені;
- участі у міських та всеукраїнських фестивалях і конкурсах;
- критичного мислення;
- використання особистісного потенціалу.

Здобувачі освіти мають оволодіти ключовими компетентностями:

- предметною (мистецькою);
- комунікативною;
- загальнокультурною;
- навчально-пізнавальною;
- соціальною;
- громадянською.

Вищий рівень, перший і подальші роки навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
	Вступ	1	-	1
	Акторська майстерність			
1.	Сценічне спілкування	2	15	17

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
2.	Три кола уваги	1	17	18
3.	Розвиток фантазії	1	17	18
4.	Емоційна гнучкість та виразність	1	17	18
5.	Створення сценічного образу	1	17	18
6.	Психофізичний тренінг	1	17	18
	Всього	8	100	108
	Сценічна пластика			
1.	Хореографічний екзерсис	1	11	12
2.	Сценічний бій	1	14	15
3.	Створення пластичного образу	1	17	18
4.	Контактна імпровізація	1	20	21
5.	Сценічна акробатика	1	17	18
6.	Постановка номерів до вистави	1	23	24
	Всього	6	102	108
	Постановча робота			
1.	Вибір теми та сюжету	1	3	4
2.	Знайомство з драматургічним твором	2	12	14
3.	Дієвий аналіз твору	1	13	14
4.	Робота над образом	1	13	14
5.	Етюди	1	11	12
6.	Побудова мізансцен	1	29	30
7.	Репетиція окремих картин та всієї вистави	1	39	40
8.	Генеральні репетиції та прем'єра	1	11	12
9.	Екскурсії до театру і творчі зустрічі	1	3	4
	Всього	10	134	144

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
	Сценічна мова			
1.	Орфоепія та дикція	2	6	8
2.	Дихання	2	6	8
3.	Постановка голосу	2	6	8
4.	Основи віршування	2	6	8
5.	Словесна дія	2	8	10
6.	Гумористичний жанр	2	8	10
7.	Робота над прозовим твором	2	17	19
8.	Підсумок	1	-	1
	Всього	15	57	72
	Разом	39	393	432

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (1 год.)

Теоретична частина. Проведення бесід: «Правила внутрішнього розпорядку Палацу», «Правила безпеки на заняттях», «Творчі сторінки акторів художнього слова ХХ століття».

Дисципліна «Акторська майстерність»

1. Сценічне спілкування (17 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з особливостями роботи з об'єктом уваги: вибір, залучення його уваги, побудова, вплив, сприйняття та оцінка.

Практична частина. Виконання вправ:

- вправи на розвиток сценічної уваги;
- вправи на розвиток уяви та фантазії;
- вправи на розвиток емоційної пам'яті;
- побудова логіки фізичних дій;
- вправи на відтворення фізичної дії, як імпульсу до словесної.

2. Три кола уваги (18 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям «коло уваги».

Практична частина. Виконання вправ на:

- мале коло уваги;
- середнє коло уваги;
- велике коло уваги;
- три кола уваги;
- внутрішній діалог;
- свідоме керування увагою.

3. Розвиток фантазії (18 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям «кінострічка бачень», істотне та другорядне у «кінострічці».

Практична частина:

- створення фантазійних світів;
- створення «кінострічки бачень»;
- символічне використання реквізиту;
- трансформація звичайного у фантастичне.

4. Емоційна гнучкість та виразність (18 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями «емпатія», «емоційний спектр образу».

Практична частина. Вправи з оволодіння навичками:

- емпатії та співпереживання;
- емоційного спектру образу;
- техніки емоційного перевтілення;
- трансформації емоційних станів.

5. Створення сценічного образу (18 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з типами людських темпераментів. Вплив національності людини на формування її темпераменту.

Практична частина. Виконання вправ та завдань за темами:

- глибинна психологія персонажу;
- взаємозв'язок характерності і запропонованих обставин;
- патерни того чи іншого типу людей;

- емоційний діапазон героя;
- створення гострохарактерних персонажів.

6. Психофізичний тренінг (18 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями «психофізична адаптація», «релаксація» та «концентрація».

Практична частина. Виконання вправ:

- створення ритмічних етюдів;
- тренінг на свідоме використання психофізичного апарату;
- вправи на емоційну стійкість актора;
- вправи на релаксацію та концентрацію.

Дисципліна «Сценічна пластика»

1. Хореографічний екзерсис (12 год.)

Теоретична частина. Особливості виконання вправ хореографічного екзерсису. Різновиди екзерсисів.

Практична частина. Виконання вправ:

- партерна гімнастика;
- вправи на тренування координації і ритмічності;
- вправи на збереження балансу, робота з вагою;
- пошук власного танцю.

2. Сценічний бій (15 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з правилами техніки безпеки під час виконання елементів сценічного бою.

Практична частина:

- робота з образним втіленням предметів;
- вивчення різних видів падінь;
- вправи з використанням реквізиту;
- вивчення техніки сценічних ударів;
- ритміка бойового танцю.

3. Створення пластичного образу (18 год.)

Теоретична частина. Розгляд понять «сценічний» та «пластичний образ» актора.

Практична частина. Виконання вправ на:

- розвиток образного мислення;
- знайомство з тілом, як з інструментом виконавця;
- мову тіла в емоціях;
- розвиток міміки та емоційної виразності;
- гру з формами тіла.

4. Контактна імпровізація (21 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з терміном «контактна імпровізація» та різновидами контактної імпровізації.

Практична частина. Виконання вправ на:

- відчуття партнера;
- пошук власного ритму;
- відтворення природного танцю;
- оволодіння життєвою енергією тіла;
- знаходження індивідуального пластичного стилю;
- тілесну свідомість в імпровізації.

5. Сценічна акробатика (18 год.)

Теоретична частина. Повторення правил техніки безпеки під час виконання акробатичних елементів.

Практична частина. Виконання вправ:

- індивідуальні вправи;
- вправи на підвищення активності тіла;
- вправи на розвиток сили і витривалості;
- вправи з використанням реквізиту;
- стійки, перекиди, колеса;
- робота в парах;
- вправи на баланс.

6. Постановка номерів до вистави (24 год.)

Теоретична частина. Розгляд поняття «стилістична цілісність вистави».

Практична частина. Виконання вправ:

- вивчення комбінацій;
- пошук пластичних рішень;
- робота з предметом;
- пошук образного втілення предмету;
- репетиційна робота;
- робота над пластикою в сценічному просторі.

Дисципліна «Постановча робота»

1. Вибір теми та сюжету (4 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з процесом інсценування та його порівняння із вибором вже готової п'єси: спільне та відмінне.

Практична частина:

- розгляд тем, які цікавлять акторів-вихованців;
- вибір теми постановки;
- вибір п'єси.

2. Знайомство з драматургічним твором (14 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з етапами аналізу драматургічної основи вистави: читання п'єси або інсценівки, знайомство з біографією та творчістю автора, встановлення епохи та стильових особливостей твору.

Практична частина:

- читання п'єси;
- вивчення творчого та життєвого шляху автора;
- розкриття стильових особливостей твору;
- психологічний аналіз твору;
- розподіл ролей;
- читання за ролями.

3. Дієвий аналіз твору (14 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями: «фабула», «факти» та «зовнішні події п'єси».

Практична частина:

- ключові події твору;
- мотивації та цілі персонажів;
- акторська робота у формі етюдів без слів;
- робота у формі етюдів з імпровізованим текстом;
- тренування стану «тут і зараз»;
- відтворення динаміки сцен.

4. Робота над образом (14 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттями «психологічний портрет персонажу», «характерність образу».

Практична частина:

- позасценічне життя ролі;
- психологічний портрет персонажу;
- розробка пластичного малюнку ролі;
- розробка зовнішньої характерності образу;
- підтекст і другий план;
- пошук голосових особливостей образу;
- трансформація персонажу у виставі.

5. Етюди (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з правилами побудови етюдів на літературній основі.

Практична частина. Виконання етюдів:

- етюди без слів;
- етюди з імпровізованим текстом;
- етюди на створення атмосфери;
- звукові етюди;
- пластичні етюди.

6. Побудова мізансцен (30 год.)

Теоретична частина. Народження мізансцен, як розширення задуму постановки.

Практична частина:

- композиція мізансцен у просторі;
- пошуки музично-пластичного вирішення мізансцен;
- побудова мізансцен окремих епізодів вистави;
- символіка та емоційні акценти у мізансценах;
- відпрацювання переходів між мізансценами;
- закріплення окремих мізансцен.

7. Репетиція окремих картин і всієї вистави (40 год.)

Теоретична частина. Правила поведінки актора на сценічному майданчику.

Практична частина:

- репетиція з використанням декорацій та реквізиту;
- репетиція з музичним оформленням;
- репетиція зі світловим оформленням;
- репетиція в костюмах;
- тренування темпоритму всієї вистави;
- створення атмосфери вистави;
- технічна реалізація ефектів;
- акценти та паузи у виставі;
- репетиція всієї постановки.

8. Генеральні репетиції та прем'єра (12 год.)

Теоретична частина. Особливості роботи зі світлом на сценічному майданчику.

Практична частина:

- репетиції на сцені;
- виправлення недоліків;
- постановка художнього світла;

- генеральна репетиція вистави;
- прем'єра вистави;
- повторні покази вистави.

9. Екскурсії до театру та творчі зустрічі (4 год.)

Теоретична частина. Правила техніки безпеки під час відвідування місць скупчення людей.

Практична частина:

- творчі зустрічі з професійними акторами та режисерами;
- перегляди вистав.

Дисципліна «Сценічна мова»

1. Орфоепія та дикція (8 год.)

Теоретична частина. Особливості техніки сценічної мови, правила орфоепії.

Практична частина. Виконання вправ на засвоєння:

- асиміляції приголосних;
- спрощення приголосних;
- подовження приголосних;
- орфоепічних норм.

2. Дихання (8 год.)

Теоретична частина. Використання реберно-діафрагмального типу дихання під час виконання вправ із сценічного мовлення. Сила та посил звуку.

Практична частина:

- засвоєння реберно-діафрагмального типу дихання;
- дихальні вправи у русі;
- статичні дихальні вправи;
- розігрів резонаторів;
- вправи на посил звуку.

3. Постановка голосу (8 год.)

Теоретична частина. Поняття «голос», «тембр», «регістр».

Практична частина. Виконання вправ:

- вправи зі зміною темпу та ритму мовлення;
- вправи на розвиток звуку;
- вправи на зміну тембру голосу;
- перехід між регістрами;
- контроль гучності;
- комплексні вправи.

4. Основи віршування (8 год.)

Теоретична частина. Віршована мова. Ознайомлення з основними системами віршування.

Практична частина. Знайомство з особливостями, розбір та робота над:

- паузами у віршах;
- переносами, цезурами;
- римою і ритмом;
- віршованим твором;
- пейзажною, громадянською та любовною лірикою;
- поемами та баладами.

5. Словесна дія (10 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям «ідейно-тематичний аналіз твору».

Практична частина:

- дійовий аналіз твору;
- визначення стилю і жанру;
- втілення авторського задуму;
- розкриття підтекстів;
- пошук шляхів взаємодії із залом.

6. Гумористичний жанр (10 год.)

Теоретична частина. Особливості роботи над байкою, анекдотом, гуморескою.

Практична частина:

- вибір твору;

- визначення моралі, ідеї, підтексту;
- розбір байки;
- позиція автора, позиція читця;
- розробка образів персонажів;
- репетиція окремих епізодів та всієї байки.

7. Робота над прозовим твором (19 год.)

Теоретична частина. Особливості роботи над прозовими творами, розбір твору.

Практична частина:

- підбір твору;
- обґрунтування вибору;
- дійовий аналіз твору;
- визначення наскрізної дії;
- розкриття підтекстів;
- виразне читання твору;
- репетиція виконання прозового твору.

Підсумок (1 год.)

Підбиття підсумків роботи за рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі освіти мають знати і розуміти:

- театральні жанри;
- необхідний запас театральних термінів;
- закони дії на сцені;
- правила виконання акторського тренінгу;
- напрями в танцювальному мистецтві;
- основи сценічного бою;
- специфіку контактної імпровізації;
- методику роботи над літературним твором;
- механізми створення театального образу;
- правила побудови мізансцен;

- мовний апарат та його будову;
- основи віршування;
- основи роботи з прозовим художнім текстом.

Здобувачі освіти мають вміти і застосовувати:

- володіти словом у виставі;
- імпровізувати на задану тему;
- самостійно створювати образ у виставі;
- грамотно виконувати складні акробатичні трюки;
- самостійно створювати драматичні, пластичні, звукові та інші етюди;
- створювати пластичну індивідуальність твору;
- аналізувати літературний твір;
- аналізувати драматургічний твір;
- втілювати стилістичне та жанрове рішення постановника вистави;
- створювати мовну характерність образу у виставі;
- використовувати набуті вміння і навички.

Здобувачі освіти мають набути досвід:

- роботи над роллю;
- роботи у колективі;
- виступів на великій сцені;
- в організації показу вистави;
- участі у міських та всеукраїнських фестивалях і конкурсах;
- критичного мислення;
- використання особистісного потенціалу.

Здобувачі освіти мають оволодіти ключовими компетентностями:

- предметною (мистецькою);
- комунікативною;
- загальнокультурною;
- навчально-пізнавальною;
- соціальною;
- громадянською.

ЛІТЕРАТУРА

1. Акторська майстерність : навч. програма для ВНЗ культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. - Харків : ХНУМ, 2011. - 25 с.
2. Багмут А. Й. Інтонація як засіб мовної комунікації / А.Й. Багмут. - Київ : Наукова думка, 1980. - 244 с.
3. Барабан Л.І., Дятчук В.В. Український тлумачний словник театральної лексики / Л.І. Балабан; В.В. Дятчук. - Київ : СВС, 1999. - 94 с.
4. Брехт Б. Про мистецтво театру : збірка / Б. Брехт. - Київ: Мистецтво. 1977. - 244 с.
5. Бурлуцький А.В. Українське сценічне мовлення в драматичному театрі – від джерел до сьогодення : монографія / А.В. Бурлуцький. - Одеса: Астропринт, 2011, - 212 с.
6. Бурлуцький А.В. Сценічне мовлення періоду професіоналізації українського театру/ А.В. Бурлуцький. - Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Мистецтвознавство. 2015. Вип. 32. С. 14–20.
7. Важньова Л.А. Скоромовки в мовному тренінгу (Практикум зі сценічної мови): навч. посібник. / Л.А. Важньова. - Харків: Колегіум, 2015. - 170 с.
8. Гладишева А.О. Сценічна мова: Дикційна та орфоепічна нормативність / А.О. Гладишева. - Київ: Київський держ. ін-т театального мистецтва ім. І.К. Карпенка-Карого, 1996. - 204 с.
9. Грицан Н. Слово в поетичному театрі: Навчально-методичний посібник / Н. Грицан; - Івано-Франківськ, 2008. - 238 с.
10. Грінік, Т.Л. Віршована форма в сценічній мові. Засоби підвищення віршованої виразності у роботі над жанром, родом, видом, формою віршування: навч.-метод. посіб. до практ. занять з навч. дисципліни: «Сцен. Мова» / Т.Л.Грінік. - Харків : Естет Прінт, 2019. - 119, [1] с.
11. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. URL: <http://1576.ua/books/7347>

12. Десятерик Д. Про Гротовського. Газета «День». URL:<https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/pro-grotovskogo>
13. Єрмакова Н. Лесь Курбас – театральний педагог. Проблеми театральної освіти в Україні : матеріали наук. конф. / Н. Єрмакова. - Київ: ВВП «КОМПАС», 2003. С. 9–11.
14. Кісін В. Режисура як мистецтво та професія / В. Кісін. - Київ : КМ Academia, 1999. - 267 с.
15. Коломієць Р. Театр Саксаганського і Карпенко-Карого / Р. Коломієць. - Київ : Мистецтво, 1984. - 100 с.
16. Крег Г. Про мистецтво театру / Г. Крег. - Київ : Мистецтво, 1974. - 320 с.
17. Крушельницький М. Статті, спогади : збірник / М. Крушельницький. - Київ : Мистецтво, 1969. - 184 с.
18. Кукуруза Н.В. Літературна композиція: від задуму до сценічного втілення: навч. посіб. до розділу з курсу «сценічна мова» [Текст] / Н.В. Кукуруза. - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2014. - 272 с.
19. Курбас Лесь. Філософія театру / Лесь Курбас ; упорядн. М. Лабінський; післямови М. Москаленко, Д. Лабінська ; редактор М. Москаленко. – Харків-Київ: Видавець Олександр Савчук; Видавництво «Основа», 2022. – 920 с.
20. Майстерність актора: програма та навч.-метод. матеріали до курсу для студентів I-IV курсів / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського, [Театр. від-ня. - Харків : ХНУМ, 2011.- 18 с.
21. Мар'яненко І.О. Сцена, актори, ролі/І.О. Мар'яненко. - Київ: Мистецтво, 1964. - 290 с.
22. Орфоепічний словник української мови: В 2 т. - Київ: Довіра. 2001. - 955 с.
23. Основи сценічного руху : навч. програма та учб.-метод. рек. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського, [Театр. від-ня. - Харків : ХНУМ, 2011. - 17, [1] с.

24. Пацунов В.П. Експериментальна режисура : програма / В. Пацунов. - Київ : КНУКіМ, 2000. - 9 с.
25. Ремез О. Мізансцена – мова режисера / О. Ремез. - Київ: Мистецтво, 1970. - 130 с.
26. Саксаганський П. Думки про театр / П. Саксаганський. - Київ: Мистецтво, 1955. - 231 с.
27. Танець як мистецтво виразності актора : навч.-метод. матеріал до курсу для студентів 1-3 курсу каф. сол. співу та опер. підгот. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. - Харків : ХНУІ[М], 2019. - 41 с.
28. Техніка пластичної імпровізації для акторів : програма та навч.-метод. матеріали до курсу / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського, [Театр. від-ня. - Харків : ХНУМ, 2011. - [10] с.
29. Тищук В.В. Виховання театром: основи театральної педагогіки : навч.-метод. Посіб./ В.В. Тищук. – 2-ге вид., виправл. – Ужгород : ТДВ «Патент», 2000. – 120 с.
30. Уроки інтелігентності: етикет поведінки у театрі.
URL:<http://www.xktei.km.ua/files/18016.pdf>
31. Шейко Ю.П. Пошук живого слова : навч. посіб. з подолання проблем сцен. мови / Ю.П. Шейко. - Харків : Колегіум, 2011. - 187 с.
32. Epskamp K. Intercultural Puzzles. Richard Schechner and the Anthropology of Theatre in the 20th Century // Anthropos, 2003, Bd. 98, N. 2. - Pp. 499- 506.
33. Jurkowski H. Dzie je teatru lalek. T. 1. Od antyku do romantyzmu / H. Jurkowski. — Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1970.
34. Marek Waszkiel
URL:<https://www.marekwaszkiel.pl/2018/05/30/animacjawewspolczesnym-lalkarstwie/>